

TOPLUMSAL ŞİFA: YARDIMLAŞMA VE PAYLAŞMA

(30 Haziran 2023 Cuma Vaazı)

Bizleri bir Kurban Bayramı'na ulaştıran, birlik beraberlik içerisinde bayramı ihya etmeyi lütfeden Rabbimize sonsuz hamd olsun. Bizlere rehber, alemlere rahmet olarak gönderilen, ruhi mahşerde şefaatçimiz, kurtarıcımız, Efendimiz, Hz. Muhammed Mustafa (s.a.s.)'e Onun âl ve ashabına ve tabi' olanlara salat ve selam olsun.

İnsan cana yakın, kendisiyle ünsiyet ve ülfet kurulan, uyumlu, toplum içerisinde yaşayan, sosyal, sorumlu, akıllı ve şuurlu bir varlıktır. İnsan, bir anne babadan dünyaya gelir, bir ailede yaşar ve bir toplumda hayatını devam ettirir. Doğduğunda anne-babasının bakımına, yaşlandığında evladının bakımına muhtaçtır. İnsanın hayatını devam ettirmesi, toplum iledir. İnsanın bir arada yaşaması kaçınılmazdır. İnsanlar birbirinin desteğine muhtaçtır. Şairin dediği gibi:

Zen merde, civan pîre, kemân tîre muhtaç,
Ebnây-ı beşer, hâsılı birbirine muhtaç
Kadın erkeğe, genç ihtiyara, yay oka muhtaç
Kısacası insanlar birbirine muhtaç

İslam dini, toplum yönü olan bir dindir. İbadetlerden bazıları bireysel eda edilirken bazıları da cemaatle eda edilir. Bazı ibadetler cemaatle yapıldığında daha çok sevaptır. Namaz cemaatle eda edildiğinde 25 veya 27 derece daha faziletlidir. Haftalık cuma, yılda iki kez bayram namazlarında cemaat şartı vardır. Kişinin kazancından sadaka ve zekât olarak başkalarına vermesi; oruç tuttuğunda beraber iftar etmenin fazileti, haccın dünyanın dört bir yanından gelen Müslümanlarla eda edilmesi bu manada anlamlıdır. Akraba ziyareti, hasta ziyareti, komşuluk ilişkileri, selamlaşma vb. ameller incelendiğinde, İslam dininin bireysellikten ziyade toplumsal, sosyal yönünün daha fazla olduğunu göstermektedir.

İyilik ve Takvada Yardımlaşma ve Yarışma:

Rabbimiz Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurmuştur:

وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ

“İyilik ve takvâ hususunda yardımlaşın, günah ve haksızlık yolunda yardımlaşmayın.” (Maide, 5/2)
Toplum içerisinde insanların birbirlerine yardım etmeleri ve dayanışma içerisinde olmaları kaçınılmazdır. Yardımlaşma ve dayanışma da ölçü iyilik, hayır ve takvadadır. Günah, haram, Allah'ın yasaklarında ve düşmanlıkta ise yardımlaşma yasaklanmıştır.

وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ إِذْنِ اللَّهِ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ

“Onlardan Allah'ın izniyle hayırlarda öne geçenler vardır. İşte bu büyük lütuftur.” (Fâtır, 35/ 32)

Ashab-ı kiram kendi arasında yarışmışlardı. Hz. Ömer, Allah Resûlü (s.a.s.) bize sadaka vermemizi emretti. Bu durum bende mal bulunan bir zamana rastladı. Kendi kendime “Eğer geçeceksem bugün Ebû Bekir'i geçerim.” dedim ve malımın yarısını getirdim. Resulullah (s.a.s.) “Ailene geride ne bıraktın?” buyurdu. Bunun kadarını bıraktım, dedim. Ebû Bekir malının hepsiyle gelmişti. Allah Resulü ona da “Ailene

geride ne bıraktın?” buyurdu. Hz. Ebu Bekir, “Onlara Allah ve Resulünü bıraktım.” dedi. Bunun üzerine Hz. Ömer, vallahi asla onu geçemem, demiştir. (Ebû Dâvûd, Zekât, 40; Tirmizî, Menâkıb, 16)

Yardımlaşma ve İnfak:

Kur'an'ın en çok üzerinde durduğu ve Hz. Peygamber'in (s.a.s.) yaşantısıyla örnek olduğu meselelerden bir tanesi infaktır. “Allah için harcama” şeklinde çevrilen **infak**, Allah'ın hoşnutluğunu elde etme amacıyla kişinin kendi servetinden harcama yapması, muhtaçlara aynî ve nakdî yardımda bulunması demektir. Bu bakımdan infak, farz olan zekâtı ve gönüllü olarak yapılan her çeşit hayrı içermektedir. Kur'ân-ı Kerîm'de infak kavramı yetmişe yakın âyette ise “harcama yapma” anlamında geçmektedir. İslâmî telakkiye göre insanın sahip olduğu servetin asıl sahibi Allah'tır. O'nun emanet olarak verdiği bu servetten başkalarına infakta bulunmak gerekir. (Mustafa ÇAĞRICI, İnfak, DİA, İstanbul 2000, XXII, 289-290)

وَأَتَوْهُمْ مِنْ مَالِ اللَّهِ الَّذِي آتَيْكُمْ

“Allah'ın size verdiği maldan da onlara verin.” (Nur, 24/33) Ayet-i kerimede “Allah'ın size verdiği maldan” ibaresinden malı, mülkü verenin Allah (c.c.) olduğu anlaşılmaktadır. Yunus Emre dediği gibi:

Mal sahibi mülk sahibi,
Hani bunun ilk sahibi,
Mal da yalan mülk de yalan,
Var gel biraz da sen oyalan

قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ
مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

De ki: “Ey mülkün gerçek sahibi olan Allah'ım! Mülkü dilediğine verirsin, dilediğinden çekip alırsın. Dilediğini yüceltirsin, dilediğini de alçaltırsın. Her türlü iyilik senin elindedir. Hiç kuşku yok sen her şeye kadirsin.” (Ali İmran, 3/26)

Ayette geçen mülk, peygamberlik, kudret, yönetme gücü, zafer, egemenlik, ilim, servet, itibar, akıl, sağlık gibi her türlü maddî ve manevi imkân” şeklinde anlaşılmıştır.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفَاعَةٌ
وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ

“Ey iman edenler! Alım satım, dostluk ve aracılığın olmadığı bir gün gelip çatmadan Allah'ın size verdiklerinden O'nun için harcama yapın. Kâfirler zalimlerin ta kendileridir.” (Bakara, 2/254)

İnsanlar dünyada bir şeye ihtiyaç duyduklarında ya bunu satın alırlar ya dostlarından karşılıksız temin ederler ya da bir yabancından –araya bir dostu veya tanıdığı koyarak– elde ederler. Ahirette bu üç imkândan hiçbirisi mevcut değildir. Orada kulun muhtaç olduğu geçer akçe dünya hayatında yaptığı hayırlardır, Allah rızası için yapılan harcamalardır, ahirette biçmek için dünya tarlasına ekilen tohumlardır. (Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsiri, I, 397)

Hasis sarraf, kendine bir başka kese diktir!
Mezarda geçer akça neyse, onu biriktir!
Necip Fazıl

Hız. Peygamber (s.a.s.)’den İnfak Örnekleri:

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) son derece cömert olduğunu sahabe, bize şöyle anlatmıştır:

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَجْوَدَ النَّاسِ ، وَكَانَ أَجْوَدُ مَا يَكُونُ فِي رَمَضَانَ حِينَ يَلْقَاهُ جَبْرَيْلُ ، وَكَانَ يَلْقَاهُ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْ رَمَضَانَ فَيُدَارِسُهُ الْقُرْآنَ ، فَلَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَجْوَدُ بِالْخَيْرِ مِنَ الرِّيحِ الْمُرْسَلَةِ

“Allah Resulü (s.a.v.) insanların en cömerdi idi. En cömert olduğu anlar ise Ramazan’da Cebrail’in kendisiyle bulunduğu zamanlardı. Cebrail Ramazan’ın her gecesinde onunla buluşur ve onunla Kur’an’ı müzakere ederdi. İşte bu sebeple Resulullah (s.a.v.) hayırda rahmet yüklü rüzgârdan daha cömertti.” (Buhari, Bed’ul-vahy, 1)

Allah Resulünün ahlakını, onu model almaya çalışmalıyız. Kurbanlarımız, zekatlarımız, sadakalarımız, hayru hasenatımız ile Rabbimizin rızasını arayalım. Sahabe bir diğer hadiste Resul-i Ekrem’i (s.a.v.) şöyle anlatıyor:

مَا سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَيْئًا قَطُّ فَقَالَ لَا

“Resulüllah (s.a.s.)’den bir şey istendi mi, asla ‘hayır’ demezdi.” (Müslim, Fedâil, 56)

Sehl b. Sa’d anlatıyor: Bir kadın elinde kenarları dokunmuş bürde türünden bir kumaşla gelerek, “Ya Resulallah, bunu giymeniz için kendi elimle dokudum.” dedi. Böyle bir kumaşa ihtiyacı olan Resulullah (s.a.v.) kumaşı aldı ve izar şeklinde giyinerek (belden aşağısına sararak) yanımıza geldi. Fakat orada bulunanlardan biri kumaşa dokunarak “Ya Resulallah, bunu bana giydir, dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber tamam, buyurdu ve Allah’ın dilediği kadar bir süre o mecliste kaldıktan sonra evine döndü. Sonra kumaşı katlayarak ona gönderdi. (Buhari, Libas, 18; Hadislerle İslam, 3/271)

Kıssa/Hadis:

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) buyurdular ki: Zamanın birinde, bir adam çölde tek başına yolculuk yapıyordu. Aniden gökyüzünden, “Filanın bahçesini sula!” diye bir ses işitti. Başını kaldırıp baktı, gökte sadece bir bulut vardı. Evet, ses ondan geliyordu. Adam hayretler içerisinde kaldı ve bulutu takip etmeye başladı. Kara taşlık bir yere gelince bulut suyunu boşalttı. Yağmur suları bir derede toplandı ve akmaya başladı. Bu defa adam suyu takip etti. Önüne bir bahçe çıktı. Bu bahçede bir adamın elinde kürekle suyu oraya buraya çevirerek bahçeyi suladığını gördü. Bahçeyi sulayan adama yaklaştı ve “Arkadaş, adın ne?” diye sordu. Bahçeyi sulayan adam yolcunun buluttan duyduğu ismi telâffuz etti. Sonra da “Adımı niçin soruyorsun?” dedi. O da “Biraz önce yağmur yağdıran bulut vardı ya...” diyerek anlatmaya başladı: “Ben, o buluta bir kişinin senin adını söyleyerek, ‘Filanın bahçesini sula!’ dediğini işittim. Sonra da bulutu takip ederek buraya kadar geldim. Adını da onun için soruyorum. Sen hangi davranışın sebebiyle böyle bir ilâhî ikrama nail oldun?” Bahçe sahibi şunları söyledi: “Madem merak ediyorsun söyleyeyim. Şu gördüğün bahçe ürün verince oturup hesap yaparım. Ürünün üçte birini dağıtırım. Üçte birini çoluk çocuğumla

yerim. Üçte birini de tohumluk yaparım. İşte benim yaptığım bundan ibarettir.” (Müslim, Zühd, 45; Hadislerle İslam, 3/249)

Allah yolunda infak, ilahi ikramlara vesiledir.

Başka bir hadisi şerifte infak eden kişiye infak edileceği haber verilmektedir.

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ -، قَالَ : قَالَ اللَّهُ تَعَالَى : أَنْفِقْ يَا ابْنَ آدَمَ يُنْفَقَ عَلَيْكَ

Resulullah (s.a.s) “Allah Teâlâ şöyle buyurdu” demiştir: “Ey âdemoğlu! (Allah için) infak et ki, sana da infak olunsun!” (Buhârî, Tevhid 35; Müslim, Zekât 36, 37) Allah için infak eden kişiye, Allah Teâlâ infak ile karşılık verir.

Sahabeden İnfak ve Paylaşma Örnekleri:

Mekke’den Medine’ye hicretten altı ay sonra Peygamber Efendimiz (s.a.v.) muhacir ile ensarı kardeş yapmıştır. Ensar, malını, mülkünü, varlığını muhacir kardeşiyle paylaşmıştır. Ensar’ın bu fedakârlığı Kur’an da övgü ile bahsedilmiştir.

وَالَّذِينَ تَبَوَّؤُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ

“Onlardan (muhacirlerden) önce o yurda (Medine'ye) yerleşmiş ve imanı da gönüllerine yerleştirmiş olanlar, hicret edenleri severler. Onlara verilenlerden dolayı içlerinde bir rahatsızlık duymazlar. Kendileri son derece ihtiyaç içinde bulunsalar bile onları kendilerine tercih ederler.” (Haşr, 59/9)

Bir gün Peygamber Efendimize bir adam gelerek, “Ya Resulallah! Açlıktan bitap düştüm, hâlsiz kaldım.” der. Resulullah onu doyurmaları için hanımlarına haber gönderir, fakat onların saadet hanelerinde yiyecek hiçbir şey yoktur. Bunun üzerine Resulullah, “Bu gece şu adamı konuk edip yemek yedirerek Allah’ın merhametine nail olmak isteyen kimse yok mu?” buyurur. Derhâl ensardan bir zât ayağa kalkar ve “Ben varım, yâ Resûlallah!” diye cevap verir. Bu zât Sâbit b. Kays’tır. Akabinde o adamı alıp evine götürür. Hanımına hitaben, “İşte bu kişi Allah Resûlü’nün konuğudur. Evde ne varsa ona ikram edelim.” der. Evin hanımı, “Vallahi evimizde çocuklarımızın yiyeceğinden başka hiçbir şey yok.” diyerek karşılık verir. Eşinden bu üzüntü verici cevabı alan sahâbî, eşine der ki: “O hâlde çocuklar akşam yemek istedikleri vakit onları uyut. Sonra gel, kandili söndür. Biz bu gece karanlıkta karnımızı doyuruyormuş gibi yapalım ve geceyi aç geçirelim.” Kadın, kocasının dediklerini yapar. Kendileri ve çocukları aç kalmıştır ama Allah Resûlü’nün emaneti olan misafirleri doymuştur. Sabah olunca misafirlerini uğurlarlar. Konuk olduğu evden ev sahiplerinin ikram ve izzetleri ile memnun olarak ayrılan misafir, doğruca Resûlullah’ın huzuruna varır. Misafiri karşısında karnı doymuş, memnun olarak gören Allah Resûlü, “Bu gece Allah sizin yaptığınızdan hoşnut olmuştur.” buyurur. (Buhârî, Menâkıbü’l-ensâr, 10; Hadislerle İslam, 3/250)

Mümin olmak başkasını düşünme sorumluluğunu yükler. Mümin bencil kişi olamaz. Hz. Peygamber (s.a.v) üç defa yemin ederek, “gerçekten iman etmiş olmaz” der. Ashap, “kim ey Allah’ın elçisi?” diye sorunca;

مَنْ بَاتَ شَبَعَانًا وَجَارُهُ إِلَى جَانِبِهِ جَائِعٌ وَهُوَ يَعْلَمُ

“Komşusunun yanı başında aç olduğunu bildiği hâlde, kendisi tok olarak geceleyen kişi” (Heysemî, Mecma’u’z-Zevâid, Birr ve Sıla, XIV, 4) buyurmuştur.

Sevdiğimiz Şeyleri Paylaşmak:

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ

“Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça iyiliğe asla erişemezsiniz. Her ne harcarsanız Allah onu bilir.” (Al-i İmran, 3/92) buyurmaktadır.

Tefsirlerde kişinin sevdiği şeyleri “servet, mevki, ilim ve beden kuvveti gibi maddî ve mânevî imkânlar” şeklinde yorumlamıştır. Âyet-i kerîme, sadaka veya Allah yolunda yapılan diğer harcamaların işe yarar, kıymetli şeylerden yapılmasının gereğine işaret etmekte, aksi takdirde yapılan harcamada hedeflenen gayeye ulaşamayacağını bildirmektedir.

Bu ayeti inmesi ile sahabe, en çok sevdikleri mallarını Allah yolunda harcamaktan geri durmamışlardır. Ensarın en zengini olan Ebû Talha, Mescid-i Nebevî’nin karşısında bulunan en çok sevdiği Beyruhâ adındaki bahçesini Allah yolunda infak etmek istemiş, Hz. Peygamber bu davranışından dolayı onu överek “gerçekte kazandıran malın bu mal olduğu”nu belirttikten sonra ona bahçesini akrabaları arasında taksim etmesi tavsiyesinde bulunmuş; o da bu tavsiyeyi yerine getirmiştir. (Buhârî, Zekât, 44) Hz. Ömer de en iyi malının Hayber’deki hissesi olduğunu söyleyerek onu Allah yolunda harcamak için ne yapması gerektiğini Hz. Peygamber’e sormuş, o da “**Aslını tut, meyvesini sadaka ver**” buyurmuştur. Bunun üzerine Hz. Ömer, geliri gereken yerlere harcanmak üzere o bağı vakfetmiştir. (Buhârî, Şürût, 19) (Kur’an Yolu Türkçe Meal ve Tefsiri, I, 630-631)

İnfak ederken gösterişten sakınarak, incitmeden, başa kakmadan, Allah rızası için vermek, yapılan yardım ve infakın yerine ulaşmasında gerekli hassasiyeti gözetmek gerekir.

Paylaştığımız Bizimdir:

Hiz. Aîşe (r.a.)’dan rivayet edildiğine göre Peygamber Efendimiz (s.a.v.)’in hanımları bir koyun kesmişlerdi. Resulullah (s.a.v.):

مَا بَقِيَ مِنْهَا

“Koyundan ne kadar kaldı?” diye sordu. Hiz. Aîşe’de “Sadece kürek kemiği bölgesi kaldı. Gerisini dağıttık.” Deyince; Resulullah (s.a.v.):

بَقِيَ كُلُّهَا غَيْرَ كَتِفِهَا

“Küreğinden başka hepsi bize (sevap) olarak kaldı.” (Tirmizi, Kıyame, 33)

Verdiklerimiz, ikram ettiklerimiz, paylaştıklarımız bizim olarak ebedi kalacaktır. İhtiyaç sahiplerini gözetdiğimiz zaman bizde gözetiliriz. İkram ettiğimiz de bize de ikram olunur:

هَلْ تُنْصَرُونَ وَ تَرْزُقُونَ إِلَّا بِضَعْفَائِكُمْ

“Size ancak zayıflarınız sebebiyle yardım ediliyor ve rızık veriliyor değil mi?” (Buhari, Cihad, 76)

Hepimiz Ahiret yolcusuyuz. Yolcunun azığa ihtiyacı vardır. Vardığımızda ihtiyacımız olan azığı bu dünyada hazırlamalıyız. Rabbimiz:

وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى وَاتَّقُونِ يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ

“Siz ne hayır yaparsanız Allah onu bilir. (Ahiret için) azık toplayın. Kuşkusuz, azığın en hayırlısı takva (Allah’a karşı gelmekten sakınma)dır. Ey akıl sahipleri, bana karşı gelmekten sakının.” (Bakara 2/197) buyurmaktadır.

Peygamber Efendimiz (s.a.s.), cennet kapılarından birinin “sadaka kapısı” olduğunu bildirmiştir. (Müslim, Zekât, 85) Bu kapıdan zekat, sadaka verenler, Allah yolunda harcayanlar, hayır sahipleri, servetini paylaşanlar girecektir.

Dünyada infak etmeyenler Ahirette pişman olacaktır:

وَأَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُنْ مِنَ الصَّالِحِينَ

“Her birinize ölüm gelip, "Rabbim! Ne olur bana azıcık daha süre tanısın da gönüllü yardımlarda bulunsam ve iyi kişilerden olsam!" diye yalvarmadan önce size verdiğimiz rızıklardan başkaları için de harcayın.” (Münafikun, 63/9-10)

Ahirette pişman olmamak için bugün imkanımız ölçüsünde yardım etmeye, paylaşmaya çalışalım.

يَقُولُ يَا لَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي

İnsan, “Keşke (âhiret) hayatım için daha önce bir şeyler yapmış olsaydım!” der. (Fecr, 89/24) Surede, Kıyamet sahnelerini tasvir eden âyetlerden sonra, benlik iddiasına, mal-mülk sevdasına kapılarak Allah’a ve insanlara karşı sorumluluğunu unutan insana, hayatın geçiciliğini, kıyametin dehşetini, bunun ardından kendisini bekleyen, hak ettiği büyük cezayı ve sonuç vermeyecek pişmanlığı hatırlatılmaktadır. (Kur'an Yolu Tefsiri, 5/621) Böyle bir kişi kıyamet günü “Ah ne olurdu bu hayatım için hayırlar yapmış, iyi ameller göndermiş olsaydım!” diyecek, dünyada yapmadıklarından pişman olacaktır.

Her Hal Üzere İnfak Etmek:

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِالْأَيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

“Mallarımı gece ve gündüz, gizli ve açık olarak hayra sarfedenler için rableri nezdinde ecirleri vardır; onlar için ne korku olacak ne de üzüleceklerdir.” (Bakara, 2/274)

Bu âyeti kerimenin nüzul sebebi hakkında birçok rivayetler vardır.

Hiz. Ebu Bekir (r.a.) sahip olduğu kırkbin dinarın onbinini gece, onbinini gündüz, onbinini gizli, onbinini de açıkça olmak üzere birden tasadduk etmiş idi ve bu âyet bunun hakkında inmiştir deniliyor. Hiz. Ali (r.a.) dahi dört dirhem gümüşten başka hiçbir şeye malik değil iken bunun birini gece, birini gündüz, birini gizli, birini de açıkça olmak üzere hepsini tasadduk etmiş idi. Hiz. Peygamber, "Niçin böyle yaptın?" diye sorduğunda, "Rabbimin va'dine hak kazanmak için," demiş, bunun üzerine kendisine "O, senin" buyurulmuştu ki, bu âyetin nüzul sebebinin bu olduğu da böylece rivayet edilmiştir. Bunlardan başka bu âyetin bütün zamanlar ve bütün durumlar içinde sadaka veren ve herhangi bir ihtiyaç sahibinin durumunu gördüğü vakit, hiç gecikmeksizin derhal onun o ihtiyacını gideren ve başka bir zamana ertelemeyen kimseler hakkında, bütün müslümanları hayra koşmaya teşvik için indiğı de nakil yoluyla gelen bilgiler arasındadır ki; Fahrüddin Razî, "Nüzul sebebine dair anlatılan çeşitli rivayetler içinde en güzeli budur. Çünkü bu âyetin infakla ilgili hükümleri bildiren âyetlerin sonu olduğunda hiç şüphe yoktur. Bunda infak çeşitlerinin en mükemmel şekli açıklanmıştır." diyerek bu sonuncu rivayeti tercih etmiştir. (Elmalılı Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, sad. İsmail Karaçam ve diğ., 2/228)

Allah İçin Yardımlaşanlara Melekler Dua Eder:

مَا مِنْ يَوْمٍ يُصْبِحُ الْعِبَادُ فِيهِ إِلَّا مَلَكَانِ يَنْزِلَانِ فَيَقُولُ أَحَدُهُمَا اللَّهُمَّ أَعْطِ مُنْفِقًا خَلْفًا ، وَيَقُولُ
الْآخَرُ اللَّهُمَّ أَعْطِ مُمْسِكًا تَلْفًا

“Kulların sabaha eriştiğı her gün (yeryüzüne) iki melek iner. Bu iki melekten biri ‘Allah’ım, malını hayır yolunda harcayan kişiye harcadığı malın yerine yenisini ver’ der. Diğeri de ‘Allah’ım, malını (hayır yolunda harcamayarak elinde tutan kişini malını telef et’ der.” (Buhârî, Zekât, 27)

Paylaşma ve Yardımlaşmanın Mükafatı:

Peygamber Efendimiz (s.a.s) şöyle buyurmuştur:

الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يُسْلَمُهُ، وَمَنْ كَانَ فِي حَاجَةِ أَخِيهِ كَانَ اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ،
وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ بِهَا كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا
سَتَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

“Müslüman müslümanın (din) kardeşidir. Ona zulmetmez, onu düşman eline vermez (himaye eder). Her kim, müslüman kardeşinin ihtiyacını giderirse, Allah da onun bir ihtiyacını giderir. Her kim, bir müslümanın bir sıkıntısını giderirse, Allah da onun (bu iyiliğı) sayesinde Kıyamet sıkıntılarından bir sıkıntısını giderir. Her kim de dünyada bir müslümanın (ayıbını) örterse, Allah da kıyamet günü onun (ayıbını) örter.” (Müslim, Birr, 58)

Peygamber Efendimiz de (s.a.s.):

وَاللَّهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ أَخِيهِ

“Kul, din kardeşine yardımcı olduğu sürece Allah da onun yardımcısı olur.” (İbn Hanbel, 2/252) buyurmuştur. Paylaşarak, yardımlaşarak geçici dünya malını ahiret yurduna taşıyabiliriz. İnşallah

Cennetin Reyyan kapısı oruç açıldığı gibi, Sadaka kapısı hayır, hasenatımız ve yardımlarımızla açılacaktır.

Bayramlar, aynı zamanda dayanışma ve yardımlaşma içerisinde müminlerin birbirlerine kenetlendikleri günlerdi. Nitekim bir bayram namazından sonra Hz. Peygamber, Bilâl ile birlikte hanımların yanına giderek onlara, **“Ey hanımlar topluluğu! Sadaka verin, zira sadaka sizin için daha hayırlıdır!”** buyurmuş, yoksullar için onlardan yardım talep etmişti. Resûlullah’ın bu çağrısına kadınlar yüzüklerini, küpelerini ve çeşitli ziynet eşyalarını bağışlamak suretiyle cevap vermişlerdi. (Müslim, İdeyn, 2; Hadislerle İslâm, 7/ 510)

Sonuç:

Mal ve servet helal yollardan kazanılıp, meşru alanlarda harcanır, ibadet olarak zekat ve fıtır sadakası verilir, kurban kesilip eti dağıtılır, gönülden infakta bulunulursa cennet kapılarını açan anahtar, rıza-i Bari’ye vesile bir salih amel olur. Unutulmamalıdır ki sıkıntı, cefa ile mal ve servet biriktirenler bir gün bunları bırakıp gideceklerdir. Ahirette de infak etmedikleri için pişman olacaklardır. Âhirete ancak yaratılış gayesine uygun olarak Allah’ın istediği yerlere harcanan malların sevapları götürülmektedir.

Paylaşma ve yardımlaşma, Rabbimizin lütfu olan malımızın şükrünü ifa etmeye, Cenab-ı Hakk’ın taksimatına rıza göstermeye, kanaatkar olmaya, Rabbimizin rızasını kazanmaya vesile olacaktır. Rabbim kesilen kurbanları, yapılan yardımları, hayru hasenatı kabul eylesin.